

Lluís Marrasé i Meler

L'ACIC, Associació de Cantants i Intèrprets Professionals en Llengua Catalana, va ser creada el 1988 per "donar aixopluc als cantants i intèrprets de totes les variants dialectals de la nostra llengua, des de la Catalunya del Nord, passant per la Franja de Ponent i el País Valencià, fins a les Illes Balears." Per assolir aquest repte van preferir l'expressió *llengua catalana* a l'adjectiu *català* en la denominació, perquè amb aquest últim apellatiu podria semblar que "tan sols ens adreçàvem als territoris del Principat." Calla el suport d'una organització d'aquest tipus, que pretenia actuar "d'apara-

dor per als artistes"; la nostra llengua no havia aconseguit—ni ho ha fet encara—assentar-se com l'idioma majoritàriament emprat en la comunicació musical. Després del primer esclat de música cantada en català a través de la Nova Cançó a finals dels anys 60, hem de recórrer uns anys per trobar un altre fenomen de similars característiques: l'eclosió del rock català. El cert és que la música que s'escolta de manera predominant als territoris de llengua catalana continua sent creada en altres idiomes. I també s'ha de considerar que la música en català—tant pel que fa a la producció com al nombre de seguidors—sol tenir millor salut al Principat que no pas a les altres comunitats autònomes en què es parla—sobre tot al País Valencià—per qüestions de tipus polític i sociolingüístic. Per a Lluís Marrasé, cofundador i actual president de l'Associació, existeixen tres tipologies bàsiques en les organitzacions de la societat: "Un primer grup format per les de caràcter professional, que tenen moltes similituds amb els sindicats; pretenen agrupar, defensar i millorar els interessos dels seus membres. Són, per tant, corporativistes en la seva essència i funcionament. Un segon grup d'integren aquelles que tenen unes finalitats únicament lúdiques i certament individuals; i un tercer grup amb aquelles entitats l'objectiu de les quals hauria de ser assumit per les administracions en una situació ideal. Aquestes últimes són les veritables entitats de la societat que ajuden a millorar els seus aspectes diversos. Tenim molt clar que l'encert de l'ACIC seria desaparèixer, perquè significaria que l'activitat que duem a terme hauria estat absorbida pels estaments oficials." Afortunadament, això és el que li està succeint ara mateix en el cas del circuit de música Ressons de la Generalitat.

Aquesta iniciativa d'ACIC, que enguany celebrarà la 9a edició, pretén donar a conèixer sobretot els artistes novells del panorama musical mitjançant gires per tots els indrets del nostre país en les quals les actuacions tenen lloc en petits escenaris, perquè els artistes puguin entrar en contacte amb els assistents i anar millorant les seves capacitats, i el públic pugui conèixer i decantar-se pels

intèrprets que més els agradin. Així s'aconsegueix la inevitable selecció natural. "Els dos moviments musicals més importants de la música en català, la Nova Cançó i el Rock, van comptar amb suports externs per aconseguir projectar-se, el primer amb el concurs de la burgesia i progressia catalana i el segon amb la Generalitat. Això ens demostra que cal que els fenòmens musicals rebin els impulsos necessaris perquè els artistes de qualitat puguin tenir una resposta majoritària per part del gran públic." Per això, mesures actuals com la del Mercat de Música Viva de Vic, que projecta l'oferta musical i la difusió dels nostres músics més destacats del moment, són fonamentals perquè es fomenti i consolidi l'opció de música en català. En aquest sentit, és interessant remarcar que artistes del prestigi de Maria del Mar Bonet o Lluís Llach van començar la seva trajectòria musical en aquesta mena d'espais i que mai no han deixat d'actuar esporàdicament allí on la comunicació amb el públic és més directa. Amb el circuit de música es dona resposta a una necessitat no sempre aparent: "És impossible que el panorama musical d'un país estigui conformat únicament per primeres figures. Cal que hi hagi un circuit de cantants no tan coneguts que actuïn en locals de dimensions més reduïdes, als quals els espectadors puguin tenir accés de forma còmoda. Qui sap si en un futur arribaran a un públic més nombrós, i n'aconseguiran tenir un contacte més estret i intens en les seves actuacions."

La història generalment es fixa en els grans esdeveniments i les seves repercussions i no tant en els petits moments crítics que tenen conseqüències rellevants. Aquest és el cas de "la tancada que es va produir l'any 1989 en el Departament de Cultura i que va propiciar que tot seguit des de la Generalitat s'apostés decididament pel rock català propiciant que grups com Els Pets, Sau, Sopa de Cabra, Sangtraït, Lax'n Busto i d'altres tinguessin l'oportunitat de poder expressar-se en la seva llengua i convèncer. Aquests grups van esdevenir el referent musical de tota una generació i van ser més efectius en la potenciació social del català que qualsevol campanya de divulgació que s'hagués engegat, perquè convertien la nostra llengua en un instrument viu de comunicació i entreteniment. Actualment, els seguidors d'aquests pioners, com ara el grup mallorquí Antònia Font o Sapo, desenvolupen també aquesta tasca i lluiten contra el retrocés real en l'ús de la nostra llengua."

L'ús del català com a senyal d'identitat es fa palès en el fet que un dels requisits per pertànyer a l'ACIC és que "musicalment s'expressin de forma regular en llengua catalana i que, a més, hagin editat com a mínim un disc." La catalanitat de l'entitat, però, sempre ha partit de la tolerància, el respecte i l'agermanament amb altres cultures, en especial amb les altres llengües de la Península Ibèrica, que són germanes de la nostra, seguint l'exemple proposat per Salvador Espriu al seu poemari *La pell de brau*: "Fes que siguin segurs els ponts del diàleg i mira de comprendre i estimar les raons i les parles diverses dels teus fills." Aquest fet determina que hi hagi un mateix substrat arrelat al mestissatge, el qual ha estat reivindicat i recreat per artistes catalans contemporanis com Maria del Mar Bonet i Lluís Llach, dos bons exemples. La globalització actual, però, també ha arribat fa temps al llenguatge musical. Tomeu Penya i l'Elèctrica Dharma mostren com "es pot copsar l'essència de músiques d'altres indrets i fer-la créixer des de les arrels i els sentiments de la cultura, de manera que es creï un concepte original i enriquidor."

Si no es produeix aquesta veritable fusió, només s'estarà fent “una fotocòpia de mala qualitat”, tot i que des de l'ACIC tenen molt present que existeix “una música de consum i una altra que ens omple l'esperit i ens ajuda a ser més persones.” Aquest segon tipus està estretament relacionat amb la poesia, la qual és el vertader art pur dels nostres dies, perquè les persones que s'hi dediquen ho fan de manera pràcticament desinteressada. Malauradament, són comptats els poetes que poden viure exclusivament de les seves composicions. “Aquesta manca de motivacions crematístiques es lliga amb la passió, i, de fet, la poesia i la música són passió.” Aquesta passió explica la profunda admiració que Lluís Marrasé sent per l'obra de Verdaguer: “La reflexió que ens podem fer és que qui no s'emociona amb Verdaguer difícilment s'emociona amb ningú. El poeta de Folgueroles ha esdevingut un clàssic perquè era un poeta amb una sensibilitat i valentia, compromès amb la bondat”, creador de l'èpica catalana i traductor en paraules dels sentiments i les sensacions d'un poble. Catalunya necessitava elevar la llengua i els símbols, i Verdaguer ho va fer. No podem tampoc oblidar que les lletres de les cançons no deixen de ser poesies a les quals s'afegeix una melodia per acompanyar-les, i que la poesia va néixer a l'antiguitat íntimament lligada al cant i a la música, ja que les composicions eren creades per ser cantades pels rapsodes –costum que va arribar fins a la nostra època medieval. I aquesta íntima connexió explica la profusió d'artistes catalano-parlants que han musicat poemes d'autors clàssics i del segle xx. Potser el més popular sigui el valencià Raimon, però també hem de destacar Serrat, Guillermina Mota, Marina Rossell o Ovidi Montllor.

Desgraciadament, en l'actualitat, “no s'està educant musicalment els joves, els quals només reben subproductes. Això farà que siguin difícilment recuperables en el futur.” La falta de formació i de sentit musicals és més greu del que en primera instància hom podria pensar, perquè amaga una falta de sensibilitat i capacitat per commoure's certament perillosa. Aquesta educació no ha de ser entesa com una introducció en el complex llenguatge musical, el solfeig. La història ens demostra que hi ha hagut i hi ha grans intèrprets de música popular i culta sense la deguda formació en aquest terreny: “Per ser cantant és imprescindible o bé tenir talent o bé tenir un magnetisme que et faci connectar amb el públic, saber comunicar-t'hi. En cap cas, no cal ser un erudit musical o un virtuós. Molts dels cantants de la Nova Cançó no tenien coneixements musicals i componien xiulant; després, un músic s'encarregava de traduir-ne les composicions al llenguatge musical. La seva força no residia en els seus coneixements, sinó en el fet que eren capaços de detectar les influències exteriors i de canalitzar-les a través de les seves composicions. I això mateix ocorre en el cas de l'òpera, en què trobem figures de primer ordre sense gaires coneixements. En aquests casos, la mateixa tasca de l'intèrpret esdevindrà més difícil, però no ha d'afectar la seva relació amb el públic.”

Les mesures que ha portat a terme l'ACIC per consolidar l'ús de la nostra llengua en la música popular catalana han estat moltes: l'organització dels circuits musicals anteriorment esmentats, d'espectacles com *Sepharad* –poemes de Salvador Espriu que materialitzen l'esperit de concòrdia i tolerància envers altres cultures–, de concerts i esdeveniments musicals de diversa mena. Una vasta repercussió social va tenir, però, la implicació de l'ACIC en la modificació de la Llei 1/1998 de política lingüística: “Vam recollir 86.000

signatures per tal que esdevingués obligatòria l'emissió d'una quota mínima del 25% de música cantada en català en les emissores de ràdio i canals de televisió del Principat.” Entre les signatures recollides hi havia les de cantants en altres llengües tan coneguts com Silvio Rodríguez, Paco Ibáñez, Georges Moustaki, Peter Gabriel i Aute.

Aquesta iniciativa de protecció és semblant a les impulsades per altres països. No obstant això, l'índex d'aplicació és força inferior, si considerem que a França el percentatge és del 40%, la qual cosa fa que no es pugui parlar d'un abús ni d'una intromissió en les lleis del mercat musical. I és que la música forma part de l'expressió cultural d'un poble; ha de ser protegida perquè la puguem transmetre a les generacions següents com a part del patrimoni i com a mostra de la manera de sentir i expressar les emocions de forma diferenciada.

Lluís Marrasé agraeix l'honor que se li ha fet en nomenar-lo president d'ACIC i remarca que tota la feina que s'ha dut a terme no hagués estat possible sense comptar amb un cohesionat col·lectiu d'associats, que han donat suport a les diferents juntes directives, “a les quals he tingut el privilegi de pertànyer. Actualment, en sóc el president gràcies a la confiança d'en Tomeu Peña, Laura Almerich, Josep Tero i Roger Mas, als qui –a banda de compartir-hi una bona amistat– admiro tant en el vessant humà cop en l'artístic.” Ha exercit com a actor de doblatge, radiofonista, guionista, director de teatre i de televisió, i de crític musical. Va ser guardonat per Ràdio 4 amb el premi Disc Català de l'Any 2000 “com a reconeixement a més de vint anys de dedicació a favor de la música cantada en la nostra llengua, i també per contribuir a establir ponts d'unió amb d'altres cultures properes”, materialitzat amb una aquarel·la realitzada especialment per l'artista Maria del Mar Bonet que va ser lliurada pel cantautor Joan Manuel Serrat a la seu de l'SGAE a Barcelona. Finalment, un consell a tots aquells que aspiren a esdevenir artistes musicals en el futur: “M'agradaria que els principiants fossin honestos i aprenguessin a valorar les seves possibilitats objectivament. Les persones amb inclinacions artístiques solen pensar que estan tocades per la mà de Déu, però això no sempre és així. Per tant, si després d'intentar-ho s'adonen que no han aconseguit connectar i commoure el públic, més val que no hi insisteixin, perquè no només es fan mal a ells mateixos, sinó també a la professió, i més encara en el cas del panorama català, en què, ara per ara, la situació no està, ni molt menys, normalitzada.” A tots aquells, la immensa majoria, que no poden ser artistes a través de la seva obra, els queda el consol de sentir-s'hi per uns instants mitjançant l'obra d'uns altres. Això és la música, l'art que segurament pot commoure més gent i més profundament: “La música és sentiment, i qualsevol música, ja sigui religiosa o profana, pot arribar al nostre esperit.”

Fotografia cedida per L. M. M.

Lluís Marrasé, Josep Tero, Laura Almerich, Tomeu Peña i Roger Mas